

Rehtorin katsaus

Vaasan yliopisto

Vaasan korkeakoulun muuttuminen Vaasan yliopistoksi oli eittämättä keskeisin tapahtumien ketju yliopiston toiminnassa kertomusvuonna. Laki Vaasan yliopistosta oli lopullisesti hyväksytty ja vahvistettu aivan edellisen vuoden lopussa. Laki säädettiin astuvaksi voimaan vuoden 1992 alusta, vuonna 1991 korkeakoulu saattoi kuitenkin jo toimia yliopiston nimellä.

Vuosi 1991 merkitsi näin valmistautumista varsinaiseen yliopistomuotoiseen toimintaan. Hallintoasetuksen valmistelu yhdessä opetusministeriön kanssa, tärkeimpien johtosäätöjen laadinta ja uusien hallintoelinten vaalit (hallitus, tiedekuntaneuvostot, dekaanit) merkitsivät huomattavaa työpanosta paitsi hallintovirastolle niin myös laitosten henkilökunnalle. Huomattava osa muutoksen vaatimasta työstä jäikin lopullisesti toteutettavaksi vuoden 1992 alkupuolella.

Yliopiston perustoiminnoille, opetukselle ja tutkimukselle, muutos ei sittenkään ollut käytännön tasolla kovin suuri. Tutkimuksella on omat traditionsa ja lainalaisuutensa, koulutusohjelmat toimivat laitosten vastuulla ja niiden välisenä yhteistyönä. Koulutus- ja tutkimusalojen itsenäisyyden korostuminen tiedekuntien tulon myötä oli kuitenkin merkittävä periaatteellinen muutos tapahtuneessa uudistuksessa.

Yliopiston lähiympäristölle, Vaasalle, Vaasanseudulle ja koko läänille, yliopistoksi muuttumisella oli ennakoituakin suurempi huomioarvo ja merkitys. Yli-

opisto-status otettiin erittäin inostuneesti vastaan, tietoisuus yliopiston olemassaolosta ja toiminnasta lisääntyi ratkaisevasti, ja uusia yhteyksiä yliopiston ja ympäröivän yhteiskunnan, elinkeinoelämän ja muiden koulutuslaitosten kanssa luotiin huomattavasti tavanomaista enemmän. Yliopisto koettiin selvästi vahvemmaksi, toimintakykyisemmäksi ja kiinnostavammaksi kuin samoilla edellytyksillä aiemmin toiminut korkeakoulu.

Suotuisa voimavarakehitys - viimeisen kerran?

Yliopiston voimavarakehitys oli kertomusvuonna edelleen suotuisa. Määrärahat kasvoivat kokonaisuudessaan lähes 30 %. Yli-

opisto sai kaksi uutta vakinaista professuuria: informatiikan professuurin viestintätieteisiin humanistiselle alalle ja talousmaantieteen apulaisprofessuurin kauppatieteisiin. Lisäksi voitiin perustaa viiden vuoden määräajaksi Vaasan kaupungin lahjoitusvaroin tietotekniikan professori ja matematiikan apulaisprofessori teknis-taloudellista koulutusalaan varten. Viimeistä vuotta voimassa olleeseen ns. kehittämispäätökseen perustuen voitiin lisäksi perustaa yliopiston omalla päätöksellä n. 10 uutta virkaa ja tehtävää, jotka suunnattiin puoliksi tutkijakoulutuksen edellytysten parantamiseen (assistentuurit ja yliassistentuuri), puoliksi opetuksen ja tutkimuksen apuhenkilöstön ja hallintohenkilökunnan vahvistamiseen. Muissa opetus- ja tutkimusmäärärahoissa jo aiemmin saavutettu verrat-

Kyltti on vaihdettu uuteen ja kaikilla on hymy herkässä.

tain hyvä taso säilyi.

Vuoden 1991 aikana saatiin kuitenkin jo selviä merkkejä tilanteen kiristymisestä jatkossa. Syksyllä julkistettu seuraavan vuoden budjetti ei luvannut enää kokonaan uusia virkoja ja määrärahakehityksessäkin tulotaisiin säilyttämään vuoden 1991 taso vain vaivoin. Ensimmäiset virkasupistukset kohtasivat myös korkeakoululaitosta, Vaasan yliopisto joutui lakkauttamaan yhden toimistosihteerin viran vuoden lopussa. Toimintaedellytysten kohdalla oli nopeasti siirrytty vakaan ja ennakoitavissa olevan suotuisan kehityksen kaudesta melkoiseen epävarmuuden kauteen.

Tuloksellista toimintaa

Vaasan yliopiston asema tehokkaana perustutkintojen tuottajana säilyi edelleen. Tutkintoja suoritettiin muutama vaille 300. Tämä merkitsee reilusti yli kaksi tutkintoa opettajaa kohden vuodessa. Vain Helsingin kauppa-
korkeakoulu ylty vastaavaan suoritukseen. Valtakunnallinen keskiarvo on hieman yli yksi tutkinto opettajaa kohden vuodessa. Yliopiston kaikki koulutusalat suoriutuivat hyvin tästä peruskoulutustehtävästään, em. tunnusluku oli kaikilla alakohtaisen keskiarvon yläpuolella. Absoluuttisesti tehokkainta valmistuminen oli kauppatieteellisellä alalla, valmistuneiden määrä oli viiden vuoden takaisen sisäänoton suuruinen. Humanistisella alalla taas siirryttiin aivan uudelle määrätasolle, tutkintojen lukumäärä lähes kaksinkertaistui. Kun otetaan lisäksi huomioon humanistisen alan kahden ensimmäisen väitöskirjan valmistuminen kertomusvuonna, voidaan alan pienuudestaan ja kapea-alaisuudestaan huolimatta katsoa saavuttaneen vakiintuneen aseman yliopistoyhteisössä ja olemaan valmis astumaan kehityksensä toiseen vaiheeseen,

nyt siis myös hallinnollisesti omana tiedekuntanaan.

Jatkotutkintojen osalta yliopisto on asettanut tavoitteeseen tuottaa n. 10 tutkintoa vuodessa. Vuonna 1990 tämä taso saavutettiin, kertomusvuonna jäätin 6 tutkintoon. Tavoitetta ei näin ollen täysimääräisesti saavutettu, mutta vuoden lopulla tarkastettu väitöskirja ja useammatkin hyväksytyt lisensiaattitutkielmat (joiden kohdalla tutkinnon suorittaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle) merkitsevät käytännössä, että satunnaisvaihtelusta puhdistettuna jatkotutkintojen lukumäärä on asetetulla tavoitetasolla.

Yliopiston tutkimustoiminta on jatkunut vireänä. Kansainväliset yhteisprojektit ja lisääntyvä julkaisutoiminta referoiduissa kansainvälisesti arvostetuissa sarjoissa kertovat myös laadullisesta kehityksestä.

Kansainvälistyvä yliopisto

Yliopiston kansainvälisiä yhteyksiä on tarkasteltu toisaalla tässä vuosikertomuksessa. Tutkimuksellisia yhteyksiä on ympäri maapallon. Koulutuksen alueella yhteydet painottuvat Itämeren alueelle: Pohjoismaihin, Venäjälle, Baltiaan ja Saksaan. Tavoitteena on solmia lisää toimivia yhteyksiä mm. Isoon Britanniaan, Ranskaan ja Yhdysvaltoihin. Opiskelijavaihdon alueella yliopisto on vasta kansainvälistymisensä alussa, laitosten on kohdattava haasteensa myös tällä sektorilla.

Osana kansainvälistymisprosessiaan yliopisto otti syksyllä 1991 ensimmäisen kerran ryhmän ulkomaalaisia opiskelijoita suorittamaan suomalaista perustutkintoa (ekonomi tutkintoa). Tavoitteena on integroida nämä opiskelijat yliopistoyhteisöön siten, että he voisivat suorittaa tutkintonsa loppuosat normaalin opinto-ohjelman puitteissa.

Opintojen alkuvaihetta on helpotettu tehostetulla suomen kielen opetuksella ja englanninkielisillä kursseilla, jotka palvelevat samalla myös vaihto-opiskelijoita. Ulkomaalaisryhmän olemassaolo on merkinnyt oppimisprosessia sekä opiskelijoille että yliopistolle.

Yhteistyön yliopisto

Vaasan yliopisto on kertomusvuonna panostanut yhä lisääntyvästi yhteistyöhön eri sidosryhmiensä kanssa. Vaasalaiskorkeakoulujen kesken solmittiin laaja opetus- ja tutkimustoimintaa kattava yhteistyösopimus keväällä 1991. Diplomi-insinöörin tutkintoon johtavaa koulutusyhteistyötä jatkettiin Teknillisen korkeakoulun kanssa, ja Helsingin yliopiston Vaasassa aloittamaan juristikoulutukseen osallistuttiin yhteistyösopimuksen puitteissa. Kaikissa Vaasan läänissä vireillä olevissa ammattikorkeakouluhankkeissa Vaasan yliopisto on mukana joko yhteistyösopuolelta tai ainakin tieteellistä asiantuntemusta antavana taustaorganisaationa. Avoimen korkeakouluopetuksen kysyntä on ollut voimakkaassa kasvussa. Noin kymmenessä läänin aikuis-koulutuslaitoksessa (kesäyliopistot, kansalais- ja työväenopistot) ja keskiasteen oppilaitoksessa (kauppaoppilaitokset) oli toimintavuoden aikana mahdollista suorittaa Vaasan yliopiston opintojaksoja avoimen korkeakoulun periaatteella. Tyypillinen opintosuoritustaso oli ns. approbatur-taso, eräissä kesäyliopistoissa myös ns. cum laude-taso. Näihin avoimen korkeakoulun opintoihin sisältyi usein myös uudenaikaisia ja mielenkiintoisia opetuskokeiluja (atk-avusteinen opetus, television ja kuvapuhelimen käyttö jne.).

Ilkka Virtanen